

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

XXX. évfolyam 7-8. szám *Társadalmi, kulturális, hagyományőrző online folyóirat* **2023. július-augusztus**

A tartalomból:

6. Rubinmiséjét ünnepelte Gyulay Endre püspök a szegedi dómban

16. Önkormányzati hírek

18. Kis Bálint iskola hírei - Varjú Zente szaval

Boldog asszony kincse kicsi még, altatná nagyon
Álmos gyermek sír a takarón könnyét számolom

Boldog asszony kincse kicsi még, altatná nagyon
Álmos gyermek sír a takarón könnyét számolom

Nézd a szemeimet minden kiderül, kár mondani már
A magyarság szívbe menekül úgy is jót talál, úgy is jót talál

Kín altatná terhes idegét, félre fájdalom
Békesség az égbe kirepül, hull az oltalom

Kín altatná terhes idegét, félre fájdalom
Békesség az égbe kirepül, hull az oltalom

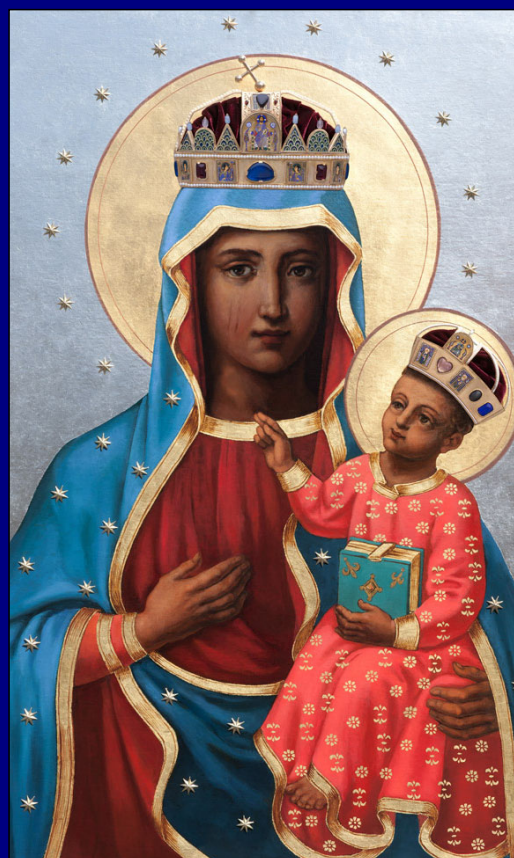
Nézd a szemeimet minden kiderül, kár mondani már
A magyarság szívbe menekül úgy is jót talál, úgy is jót talál

Másik kézbe simul a kezünk csepp a tengeré
Réges-régből új, ha sikerül Kárpát zengené
Másik kézbe simul a kezünk csepp a tengeré
Réges-régből új, ha sikerül Kárpát zengené

Nézd a szemeimet minden kiderül, kár mondani már
A magyarság szívbe menekül úgy is jót talál, úgy is jót talál

Nézd a szemeimet minden kiderül, kár mondani már
A magyarság szívbe menekül úgy is jót talál, úgy is jót talál

Szarka Tamás: Kézfogás

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Gimnázium hírei

Szövegelő – Határ Győző Városi Könyvtár

A Határ Győző Városi Könyvtár szervezésében a SZÖVEGELŐ többfordulós szövegértési versenyen szép számmal vettek részt tanítványaink. Gratulálunk egész éves kitartó munkájukhoz!

Gyermeknap horgászverseny

Gyomaendrődi gyermeknap horgászversenyre került sor a Fűzfás-zugon.

Eredmények:

Czeglédi András 1.300g 3. helyezett

Putnoki Barnabás 3.240 g. 1. helyezett

Pünkösdkor a Félhalmi-holtágon megrendezett horgászversenyen Tóth Dominik 9. helyezést ért el.

Magyarország jó tanulója, jó sportolója

A 2021/2022 tanévben elért kimagasló tanulmányi- és sport eredményeiért a Honvédelmi Minisztérium Sportért Felelős Államtitkársága MAGYARORSZÁG JÓ TANULÓJA, JÓ SPORTOLÓJA 2022 elismerő címet adományozta Katona-Szabados Noénak, a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Gimnázium hetedik osztályos tanulójának.

Noé a Körös Kajak SE sportolója, edzője Csöke Zsolt. Gratulálunk Noénak és edzőjének is, és további sikeres sportpályafutást kívánunk!

DÖK-nap

2023. június 14. (szerdán) tartottuk a gyermeknaphoz kapcsolódó diákönkormányzati napunkat. Az iskolakör futása után egész délelőtt vidám játékokkal töltöttük az időt. Tallérok gyűjtése most is ösztönzőleg hatott. A legtöbb tallért gyűjtötte, így első helyezett a 4. osztály, második a 3. osztály, harmadik a 6. osztály lett. Az első díjat, egy hatalmas tortát nagy örömmel fogyasztotta el a nyertes csapat.

Papírgyűjtés

2023. június 12-én hétfőn papírgyűjtést szervezett iskolánk. Az első három óra megtartása után a gyerekek lelkesen vettek részt a gyűjtésben, járták a várost, előre összegyűjtött papírkötegeket hoztak a hatalmas konténerekhez. Sok szülő segített, így külön köszönjük az ő fáradozásait!

Első helyezett: 7. osztály, második: 6. osztály, harmadik: 3. osztály lett. A bevétel – eredménytől függetlenül - az osztálykasszákat gyarapítja majd.

Ministránsok szolgálata

2023. június 18-án, a szentmise keretei között történt a ministránsok jutalmazása. Oklevéllel és egy kis zsebpénz-jutalommal ajándékozta meg endródi egyházközségünk azokat a gyermekeket, akik az év folyamán ministrálással szolgáltak az oltár körül.

Iskolánkban oklevelet és jutalmat kapott: Hencz Balázs, Hencz

Dávid, Varju Vajk, Kis Virág, Czeglédi András, Czeglédi Sára, Oláh Csenge.

Köszönjük szépen egész évi szolgálatukat!

Kézfogás – 2023

Több mint 160 ezren énekeltek együtt Kárpát-medence területén Szarka Tamás Kézfogás című dalát. A nemzeti összetartozás napjára mi is készítettünk és beneveztünk erre az eseményre. Produkciónkat emléklappal jutalmazták.

Iskolánk kórusát Gecseiné Sárhegyi Nóra tanárnő készítette fel, a videót Zádori Zoltán rendszergazda állította össze.

Szívből gratulálunk!

Kirándulás

Május 19-én a 3. és a 4. osztály az Ópusztaszeri Nemzeti Emlékparkba kirándult.

Felelevenítettük a tanév során szerzett ismereteinket népünk eredetéről, őseink életmódjáról, a honfoglalásról. Az egész napos program során élményekben, új ismeretekben lettek gazdagabbak a gyerekek. Tartalmas napot töltöttünk el.

TE DEUM

2023. június 16-án hálaadó szentmisét tartottunk az endrődi Szent Imre Római Katolikus Templomban

Czank Gábor atya ünnepi szentmisén adott hálát az elmúlt tanévéért. Tóth Ferenc intézményvezető úr adta át a városi és gimnáziumi díjakat.

Ballagás – 2023

„Emlékezzél meg az egész útról, amelyen hordozott téged az Úr, a te Istened...”

Ismét elbúcsúzott iskolájától huszonöt végzős diák, akiknek utoljára szólt a csengő. Meghitt ünnepi műsorral köszöntek el egymástól, diákéletük helyszínétől, szereplőitől, hogy újult erővel, lelkesedéssel induljanak útjukon tovább. Tóth Ferenc intézményvezető úr és Tímár Erzsébet intézményvezető-helyettes asszony átadták az idei Szent Gellért-díjat Kabai Rebeka Léna és Putnoki Barnabás végzős diákjainknak, Faggyas Dóra szülőnek; dicsérő oklevelet a közösségért nyolc éven át tevékenykedő diákoknak és szülőknak.

A Szentírás szavaival kívántuk valamennyiőjüknek, hogy utatkozon „minden dolgokat szeretetben menjen végbe”!

Tanévzáró

„Szabadságon leszek végre,
holnaptól már nem jövök.
Nem kelteget anya reggel
és az óra sem csörög.” (Mentovics Éva)

2023. június 19-én volt tanévzáró ünnepségünk, mellyel véget ért a 2022/2023-as tanév. Az iskolai énekkar és az első-másodikosok műsora után Tímár Erzsébet intézményvezető-helyettes aszszony összegezte az elmúlt tanévet, majd a legjobbaknak díjakat adott át. A város Jó tanuló, jó sportoló díját Hoffman Hanna (6. o.) és Putnoki Boglárka (5. o.) diákunk kapta meg. A Szent Gellért Egyesület díját ebben az esztendőben Tóth Dominik (5. o.), Tóth Kamilla (6. o.), Pelyva Perta (6. o.), Tóth Csaba (6. o.) vehette át.

Szent Gellért Keresztje Sportdíj

A 2022/23-as tanévet lezáró tanévzáró ünnepélyünkön újra gazdára talált iskolánk egyesületének sportdíja. Nagy örömmel 6 tanuló vehette át ezt a nemes címet.

Tóth Dominik 4.o (kajak)

Tóth Csaba Kristóf 6.o. (kajak)

Pelyva Petra 6.o. (akrobatikus tánc)

Tóth Kamilla 6.o. (torna)

Mertz Attila 11.a (kajak)

Oláh József Sándor 10.a (fekvenyomás)

Tanulóinknak szívből gratulálunk és további sikeres sportpályafutást kívánunk!

Rubinmiséjét ünnepelte Gyulay Endre ny. püspök a szegedi dómban

A Szeged-Csanádi Egyházmegye papsága, papnövendékei, vendég paptestvérek, egykori hittanosok, az egyházmegye hívei ünnepeltek együtt Gyulay Endre nyugalmazott szeged-csanádi megyéspüspökkel pappá szentelésének 70. évfordulója alkalmából. Történelmi időkben megélt hitről, adott körülmények között megtalált útról hallhattak tanúságtételt a jelenlévők.

70 év papi szolgálat a Szeged-Csanádi Egyházmegyében kötdések sokaságát alakította ki – mutatja ezt a zsúfolásig megtelt templomtér is Gyulay Endre rubinmiséjén. Nagy számban vannak itt paptestvérek Kiss-Rigó László főpásztor vezetésével, hogy nyugalmazott megyéspüspökükkel ünnepeljenek. Eljött hálát adni a társszentelt püspök, Martin Roos Temesvárról, a szomszéd egyházmegyét kormányzó Bábel Balázs érsek, a Váci Egyházmegyéből Varga Lajos segédpüspök, paptestvérek az ország különböző részeiből és a Szent Gellért Szeminárium növendékei.

Kiss-Rigó László megyéspüspök köszöntötte jubiláló elődjét és tolmácsolta Ferenc pápa áldását: „Veled együtt és érted adunk most hálát. Azért a szolgálatért, amit az egyházmegye javáért és Isten dicsőségére végeztél.”

Az egyházmegye híveinek nevében Domaszék polgármestere, Sziráki Krisztián és Máramarosi Mária, a Szent Dömötör Kórház-lelkési Szolgálat koordinátora köszöntötték nyugalmazott pásztorukat.

Gyulay Endre 93 életév és 70 év papi szolgálat gazdag tapasztalatából merített szentbeszédében. Egy-egy életeseménnyel jellemezte a korokat, az adott időszak tipikus jelenségét kiemelve mutatta be, hogyan keresett és talált utat a küldetésben, amit szentelésekor vállalt.

„Minden mögött ott van Isten kegyelme. Csodálatos rátekinetni, hogyan készítette és vezette az életemet – fogalmazott. Akit hívnak, annak menni kell.”

Gyulay Endre már kisiskolásként meghallotta Isten hívását. Családi körülményei, édesanyja korai halála, édesapja betegsége, a család anyagi helyzete nem biztosított számára egyenes utat a tanulásban. Kanyarokra kényszerült, megélt nehézségeket, mégis bejutott a szemináriumba.

„Isten előrelátása nyilvánult meg mindabban, ahogy engem vezetett, s végül eljutottam oda, hogy ahova hívást kaptam, azt beteljesítem.”

A szemináriumi életet két szóval jellemezte: fegyelem és lelkiesség. Kiemelte a kispapok nevelésében meghatározó személyt, Hunya Dániel a jezsuita spirituálist. „Megéltük, hogy »köptek ránk«, naponta éreztük a hit ellen irányuló pusztítást, de szentelésünkkor az egyházmegye védőszentje előtt fogadalmat tettünk, hogy összetartunk.”

A papi szolgálat első éveinek állomásai Röszeke, Ásotthalom, Gyula, Domaszék, majd Mezöhegyes voltak. Innen került spirituálisnak a szemináriumba, és beépítette a papnevelésbe azt a lelkiességet, amit egykor jezsuita elöljárójától tanult. Beszélt arról, hogyan látogatta a családokat, gyűjtötte össze a hittanosokat, terjesztette a II. Vatikáni Zsinat tanítását, szervezett rendszeresen lelkigyakorlatokat a Balatonnál, nyújtott szövegmagyarázat címen hittani ismereteket egy egyetemista kórusnak.

„Éltek a hit morzsái, de az emberek a hitvallásra még nem voltak készen. Folyamatos volt az ellenőrzés, az ember nem tudta, mikor viszik be. Ez volt a léggör, ebben kellett dolgozni. Mi kellett hozzá? Egyszerűen csinálni kellett.

Ha hivatást kap az ember, akármerről fúj a szél, nem a szél irányába kell menni, hanem megkerülve azt, meg kell tenni, amit abban az időben és azokban a körülményekben lehet – írta le azt a módot, ahogy kereste és meg is találta a pasztoráció útját. – Észre kellett venni minden kis pontot, ahol kapcsolatba lehetett kerülni a hívekkel. Lassú építkezéssel értük el, míg a keményfejű magyaroknak eszébe jutott, hogy van Isten, és hogy hogyan kell élni.”

Felelevenítette püspökké történő kinevezésének körülményeit. 1987-et írtunk, ez a fiataloknak történelem; most egy élő tanútól hallhatták, mit jelentett a pártállam idején szolgálni. Így indult az újabb feladat. Kinevezését követően az vezette, hogy gyakorlattá tegye a zsinat szellemiségét. Két év munkájából az ország állapotát bemutató körlevél született, hogy megmutassa, merre tovább, mi az irány. Fontos lépés volt az egyházmegyei határok változtatásával

fotók:
Magyar Kurir és
Gíricz László

születő új egyházmegye lehetőségeinek feltárása. Fő hangsúlyok voltak a személyes kapcsolatok építése, a lelkipásztorok segítése, biztatása, hogy az egyházmegye újra elkezdjen élni. Majd jött az egyházmegyei zsinat, a katolikus iskolák alapítási – sorolt néhány fontos állomást.

A 70 évet összegezve így fogalmazott: „Két dolog mindig megvolt: Mit üzen az Isten, és mi az én dolgom.” Gyulay Endre hálaírással zárta szentbeszédét: örömeért, veszteségért, jóért, rosszért egyaránt. A hívek tapssal fejezték ki köszönetüket.

A szentmise végén a jubileumot ünneplő püspök ünnepélyes áldást adott az egész közösségnek.

Zenei szolgálatot Gyulay Endre kérésére a dóm énekkara adta. Az áldozás alatt a rókusai plébános egykori hittanosai – a

mai 50–60 évesek – énekelték el papjuk kedves dalát, és a szentmise végén is énekkel köszöntötték őt, aki a Kalazanci Szent József oltáránál fogadta a köszöntők hoszszú sorát.

Gyulay Endre 93 évesen is szolgál. A szószék és a gyóntatószék a fő eszköze ebben.

Serfőző Levente elmondta, Gyulay Endre ma is szíven viseli az egyházmegye sorsát. „Sokat jelent, hogy a hétköznapi papként velünk van. Olyan lelkipásztor, aki halad a korrallal, aki vallja, szükség van az Egyházban a világiak szolgálatára, a férfiak és nők karizmájára. 93 éve ellenére mindenhova elmegy, ahova hívják, mindent vállal, amire kéri. Ma is lelkipásztor” – mondta a püspöki helynök.

Magyar Kurir

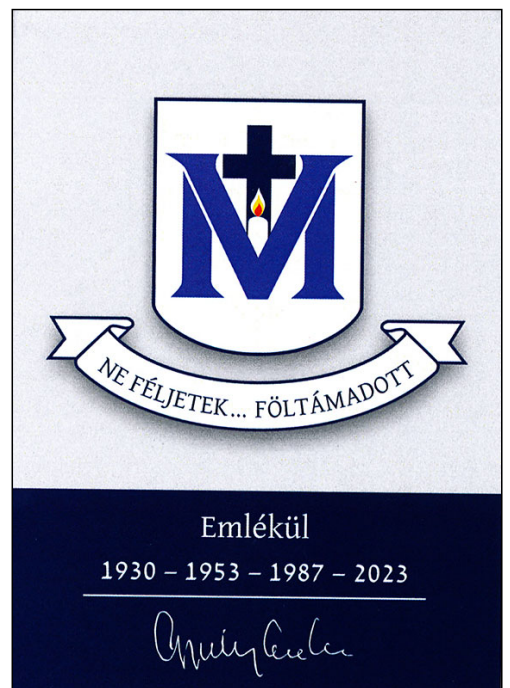
Hálát adok Uram

az életemért, a papságba meghívásomért, a benne naponta kapott segítő kegyelmekért, a nehézségekben életemen át elhalmozott segítségeidért.

Bocsásd meg botlásaimat!
Vedd oltalmadba azokat, akiket akaratlanul is megbánthattam!
Amen.

Imádkozzunk naponta papokért és új papi hivatásokért!

Ó Jézus, adj nekünk Szíved szerint való papokat és szerzeteseket!
Ó Mária, a papság Királynéja, könyörögj érettünk, eszközölj ki nekünk sok és szent papot!

„VILÁGRASZÓLÓ GYŐZELEM”

(Egy 2 évvel ezelőtti találkozó emlékére)

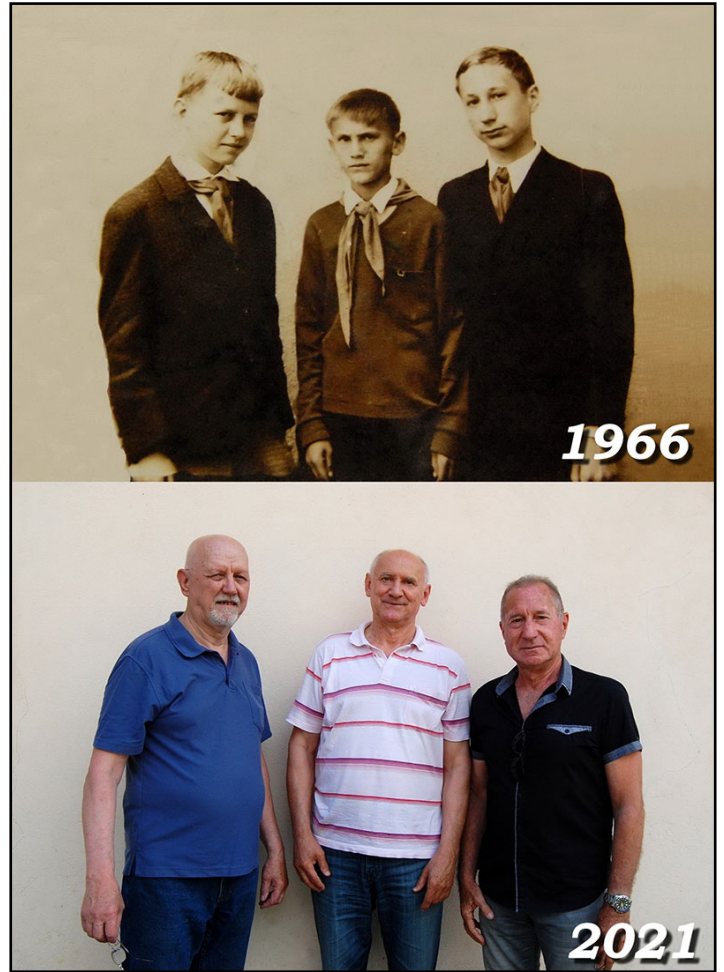
Tv műsor - 1966. június 5. – Vasárnap

- 08.28 Műsorismertetés
- 08.30 Közvetítés a moszkvai Vasútkutató Intézetből
Az Intervízió műsora
- 09.00 Siker
- 09.35 Foxi Maxi kalandjai
Magyarul beszélő amerikai rajzfilmsorozat
- 10.00 Gyermekdalt keresünk
Közvetítés Prágából
Az Intervízió műsora
- 10.45 A Balaton - A Balatonról...

11.05 Az Iskola-tv országos kémia-vetélkedője
- az általános iskola 7. osztályosainak

AZ ENDRÓDIEK MEGNYERTÉK!!!!

- 16.28 Műsorismertetés
- 16.30 A Keletmagyarország televíziós különkiadása
Riportműsor a Szabolcs-Szatmár megyei lap munkatársainak közreműködésével
Riporter: Molnár Margit
- 17.30 Panelos lakásépítés
- 17.55 Magyarország-Svájc
labdarúgó mérkőzés közvetítése a Népstadionból
Riporter: Vitray Tamás
- 19.50 Delta - Tudományos híradó
- 20.10 Esti mese
A nagytakarítás (csehszlovák rajzfilm)
- 20.20 Tv-híradó
- 20.40 Szerencsés flótás - Zenés vígjáték
- 22.00 Sporthírek
- 22.10 Tv-híradó - 2. kiadás
- 22.30 Jó éjszakát, felnőttek!
Gusztáv, a szalmaözvegy - Magyar rajzfilm

Ezzel a fordulattal kezdte cikkét a Békés Megyei Népújság újságírója 1966. júliusában, megtévezve azzal, hogy ez felért a magyar-brazillal. (Ezen a nyáron zajlott a foci vb is.)

Az Endrődi I. sz. Általános Iskola három hetedikes tanulója megnyerte a Magyar Televízió (Iskolatelevízió) által kiírt országos kémia vetélkedőt.

A verseny döntőjét 1966. június 5-én délelőtt élő, egyenes adásban közvetítette a televízió. Óriási szenzáció volt ez akkoriban Endrődön, hiszen még 10 év sem telt el az első magyarországi tv adás indulása óta. A felkészítő tanárunk Wagner József volt, aki 3 évvel ezelőtt hunyt el. Ő kiváló érzéssel választotta ki a három tanulót, és rendszeres munkával készültek a versenyre. Az ezután következő évtizedekben ennél a generációnál állandó beszédtema volt ez a

kimagasló siker.

55 év múltán, egy kis szervezéssel sikerült újra összehozni a három egykori versenyzőt. Roncsek István, Szabó Béla, Tímár Vili és én, az egykori Polgári Iskolánál találkoztunk 2021. június 11-én délután. Ők így hárman együtt sohasem látták egymást az 1967-es ballagásuk óta. Béla Budapesten él, a többiek itthon. Elkészült újra a csoportkép is. A Domszög előtt ültünk le egy kis beszélgetésre. Szinte hihetetlen, de közel 70 évesen is úgy idézték fel az eseményeket, mintha csak tegnap történtek volna. A döntő napján délután - mintegy jutalomképpen - elmentek a Népstadionba a Magyarország-Svájc vb. felkészítő mérkőzésre (3:1!). A lelátón a közeliükben ülők közül többen megjegyezték: ugye ti voltatok délelőtt a tv vetélkedőn. Pár órával később már ismertek lettek. (Persze akkor még csak egy tv és egy csatorna volt.)

A röpke, alig kétórás találkozás alatt egymást érték az anekdoták tanárainkról és a diáktársakról. Szeretettel emlékeztek kiváló pedagógusainkra, akik tanító és nevelő munkájukkal megalapozták mindannyiunk jövőjét. Természetesen az egykori csínytevések („csoze” viselkedések) emlékei is előkerültek.

Nagyon jó volt felidézni gyermekkorunk endrődi éveit, igazi feltöltődést jelentett.

Azzal búcsúztunk el egymástól, hogy minden 55 évben találkozni fogunk...

Giricz László
- szervező

5 Csütörtök

Két versenyző, egy tartalék

Tímár Vili.
Szabó Béla.
Papp Kati.

Világraszóló győzelmet arattak az endrődi hetedikesek! Felér a magyar—brazillal!... A győzelem érzése gyönyörű, de csak akkor érzik igazán sokat, ha kemény munka van mögötte. Hát így volt! Wágner József tanár úr sokat segített. Így sikerült...

Két fiú: Tímár Vili, Szabó Béla és egy kislány: Papp Kati idézik a nagy versenyt, mely számukra az év győzelmét hozta. Jókedvűek — vakáció van! — vidámak, szerények. Az előzményeket Szabó Bélus meséli.

„Az úgy volt, tetszik tudni, hogy még január elején meghirdette az Iskolatelevízió a hetedik osztályosok kémiai versenyét. Vagyunk vagy négyen-ötten, akik különösen szeretjük a kémiát, otthon is kísérletezünk, meg minden, aztán a tanár úr mondta nekünk, hogy jó lenne benevezni. Beneveztünk. Hat fordulóban 2—2 kérdésre kellett írásban válaszolni. Az értékelés után mi lepődünk meg a legjobban, hogy 1700 iskola hetedik osztályai közül a négy legjobb közé jutotunk!”

A versenytársak: a budapesti Radnóti Gimnázium, gyakorló általános iskolája, egy szentesi és egy tatabányai iskola hetedikesei csapatai három versenyző és egy tartalék.

„A mi csapatunk ez volt: Roncsek Pista, Szabó Béla és én” — mondja Tímár Vili. „Kati a tartalék, mert tartalékra szükség lehet.”

Egyikőjük tehát hiányzik. Elutazott?

„Á, dehogyan — mosolyog az óra alatt Szabó Bélus —, biztos kiment a tanyára a rokonokhoz, robbantani.”

Látja, hogy megütöközöm a dolgon, megmagyarázza.

„Karbítgázt fejleszt, és úgy... Roncsek Pistának van a legnagyobb laboratóriuma (!), főként akkor szoktunk kísérletezni, mert mind a ketten eljárunk hozzá, amikor piaci nap van. Olyankor, tetszik tudni, senki sincs otthon, aztán nem ijedeznek, ha valami sístereg vagy éppen pukkan egy nagyot.”

Egymás szavába kapnak, a két fiú, Papp Kati pedig bölcsen és nagyon szerényen hallgat, Amíg a fiúk bírják a mesét, hallgat. Ez a „tartalék” dolga. Később kiderül, hogy a fiukat is túlbeszéli, ha kell...

Szóval, ott hagytuk abba—figyelmeztettem őket —, hogy meghívót kaptatok a június 6-i nyilvános döntőre. Ez hogy volt?

Tímár Vili folytatja.

„A stúdióban először elpróbáltuk a bejövételt, aztán megkezdődött. Közben arra kellett ügyelni, nehogy felrúgjunk valami drótot, kábelt. Az egyik tatabányai fiú mégis átesett valamin és az a valami akkorát szikrázott, mint a villám.”

És a verseny?

„Végig vezetünk, irtó jól menf. Akkor jött a cseppfolyós levegő. Tanakodtunk, hogy mi lehet, mert nem volt ám ráírva! Azt hittem, itt lebukunk. Aztán mégis kitaláltuk.”

„Három tiszta ponttal nyertünk. A Béla szerezte” — mondja Vili. „Meséld csak el!”

„Egy bábfilmlet mutattak be, bohóc Peti benzinnel kísérletezett, és felrobbant az üveg. Az ellenfél azt mondta a benzinnel, hogy tűzveszélyes. Én még hoz-

zátettem, hogy azért, mert gyorsan párolog. Aztán három híres vegyészről senki nem tudta, mikor éltek. Dalton angol kémikus volt az egyik, a gáztörvény felfedezője... Aztán Wöhler, ez német, meg Berzélius, ez pedig svéd, és a modern kémia egyik megteremtőjének nevezik. Tudtam, hogy a XVIII—XIX. században élt mind a három... Így sikerült három tiszta pluszpontot szerezni az endrődi csapatnak... Győztünk. Elsők lettünk!”

Az elsőséggel nagyszerű jutalom párosult: mindhárman — Roncsek, Szabó és Tímár — kilencnapos csillebérci táborozásra utazhattak június 29-én. Kaptak még egy pingpongfelszerelést (már ki is próbálták, kicsoda klassz ütők!) és a tartalék, aki a leghívebb szurkoló volt egyben. Papp Kati szintén Csillebércre utazhat, őt a járás jutalmazta meg. Kifogyhatatlanok a tábori élményekből.

„Csak az volt a kár, hogy kémiások nem voltak, így aztán a történészekhez osztottak bennünket. Mert ez szaktábor volt — magyarázzák —, előadásokat is hallgattunk, filmeket néztünk. Mi voltunk a Partizán órs. A név is csábított... Csakhamar eltelt a kilenc nap.”

Azt már meg sem kérdezem az endrődi győztesektől, hogy majd a nyolcadik után ki mi akar lenni, hol tanul majd tovább? Tímár Vili vegyipari technikumba készül, Szabó Vili meg úgy hallotta, hogy van a megyében valahol kémiai-biológiai gimnáziumi osztály is, és ha van, feltétlenül odamegy. Roncsek nincs jelen, de ő is — mondják. Egyedül Papp Kati, a tartalék bizonytalan még.

Úgy érzik, világra szóló győzelmet arattak június 6-án, a kamerák előtt. Boldogok és 13 évesek... Előttük az egész élet, és a nagyvilág... Még a világhír is, ki tudja?!

Sass Ervin

Békés megyei népújság 1966. július 11. csütörtöki száma

Endrőd története

Régi írárok alapján összeállították az endrődi tanítók (5.)

A XVIII. század utolsó évtizedeiben a békésmegyei Harruckern birtok megosztott. A szarvas-endrődi uradalmak beházasodás útján a Stockhammer grófi családnak jutottak. Az osztozkodás alkalmával elhatározta a kegyuraság, hogy a többi kegyuri templomokhoz hasonlóan az endrőd új templom építési költségeihez évenként 6 éven 3-3 ezer, összesen tehát 18.000 forinttal járul hozzá. Az első rátát 1799 április 2-án utalták ki, az utolsót 1804 július 7-én kapta meg az endrődi egyház 18.433 P végösszegben.

A politikai község Kalmár Mihály folytonos bíráskodása mellett 1798. évi augusztus 19-től 1806 október 26-ig 18 050 forintot áldozott erre a célra.

A hivek adományából 3.702 forint, a régi anyagok eladásából 1.826 forint gyűlt össze. Az összes kézi és ígás napszámot a lakosság adta. Az építési költség végösszege 42.013 forint 02 krajcár volt. Tehát 41 krajcárral több, mint begyűjtött pénz summája.

A paplak egészen a község költségén épült 3.127 forint kiadással. A kézi és ígásnapszámot ekkor is a hivek adják.

Az új templom alapkövetelést 1798 november 6-án ünnepelték. Az építkezés 1804-ben nyert teljes befejezést, amikor is november 5-én Szent Imre ünnepén megáldotta az új díszes hajlékot Majzik János kun-szentmártoni esperesplebános, míg az ünnepi beszédet Fekete Antal, törökzentmiklósi plebános mondta. – A templom felszentelését pedig 1824 május 9-én végezte Vurum József váradi püspök a közigazgatási hatóságok és az uraság képviselőjének jelenlétében nagy ünnepség mellett.

Nemrégiben Endrődön járt az ország egyik nagyhirű műépítésze, a székesfehérvári Prohászka-templom pályázatán első díjat nyert kiváló tervező: dr. Fábrián Gáspár budapesti műépítész, aki nagy elragadtatással nyilatkozott az ősi endrődi templom művészies strukturájáról és a mai időben szokatlanul masszív megépítéséről. A Mária Terézia korának egyik híres bécsi építészete terve alapján készült a barokk és románstílus keverékéből alakított monumentális épület. Az anyagot nem sajnálták a jó öregek: a templom egy öles falvastagsága dacol az idővel és viharral egyaránt. Kuriozumnak felemlítjük, hogy a főbb építési anyagok közül 3356 köböl mész, 2582 szál deszka, 1252 öl sinfa, 836 fenyőszál, 143 mázsa vas és 1.623.150 drb, téglát használtak fel. – Csak akkor látjuk, hogy mily rengeteg anyag ez, ha összevetjük az ugyanekkor – a község költségén épült – paplak építési anyagának mennyiségével.

Ehhez felhasználtak 304.800 téglát, 460 köböl meszet, 160.000 vasszeget, 360 font vasat, 180 szál fenyőt stb. A XIX. század határmegyéjén önrztes lelkülettel tekinthettek vissza endrődi őseink a letűnt 70 esztendőre. A semmiből fejlődő, virágzó községet alapítottak, nemzeti és vallásos érzéseiket megtartották, sőt annyira megerősítették, hogy az egész vidéken nagy elismeréssel vélekedtek a rendkívüli szorgalmas, takarékos, puritán erkölcsű, igényeiben szerény, s ezáltal mindjobban vagyonosodó endrődiek felől.

A XIX. század első évtizedében befejezték a kilencvenes évek végén megkezdett munkálatokat és nagy eréllyel fogtak hozzá a tanügy rendezéséhez. Valószínűleg felsőbb utasításra 1801-ben a község vezetője összeíratta és szigorú büntetés kiáltásba helyezésével buzdította „a hanyag szülőket” gyermekeik iskoláztatására. Ugy látszik, hogy a szigorú intélemnek kellő eredménye lett, mert 1803-ban a kitközség vezetősége és a községi tanácsülés Kalmár Mihály bíró vezetése alatt elhatározták, hogy a fiu- és leányövendékeket külön választják. A fiukat Barta János „rendes professzor”-ra bízták, kinek fizetését – „tekintettel a növendékek megszorodására és régi, szorgalmas tanítói munkásságára” – 300 forintra és 6 köböl búzára emelték fel. A leányok oktatására a tanítástól 1787 óta felmentett kántort kötelezték – némi tiszteletdíj ellenében. Az öreg Huszka kántor nem sokáig állta a dicsőséget, mert hamarosan segédet alkalmazott Alt Sándor személyében, aki a leányok tanítását végezte, s ezért a községtől külön jutalom gyanánt 5 forintot, 2 köböl lisztet és 1 köböl árpát kapott. Későbbben évi

60 forint készpénz, 4 köböl búza, 5 köböl árpa, 2 öl fa és egy kocsi fűtőre emelkedett a fizetése. – 1803-ban az iskolák fűtését is rendezte a község. Addig a kántornak és tanítónak 6-6 öl fát adott lakásuk és a két tanterem fűtésére. Ez időtől kezdve csak 4-4 öl téli fűtőt kaptak, a tanteremek fűtését pedig maga a község végeztette „a panaszok megszüntetése céljából.”

Alig épült fel a templom és a paplak, a község és egyház újabb építkezéshez fogtak. Timár János bíró és Salacz József jegyzősége idején kihozták a „templom-zugból” a községházat és felépítették a mai épület régi szárnyát. Az egyház a sekrestyés és kántor lakását építették fel. Utóbbinak egyik szobája szolgált a leányiskola tanterméül. Abban az időben szép és mutatós épületek voltak ezek s a mai piactérnek formás külsőt adtak. A piactartást már ebben az időben kezdték sürgetni a község vezetői, de Csepcsányi Tamás az uradalom direktora csak 1818-ban engedélyezte azt, még pedig a kért szerdai nap helyett csütörtökre.

A század első éveiben nagy gond aggasztotta a község vezetőségét. A régi konvenció borbély – miután gonosz magaviselete miatt fizetését megvonták, elment. Egy ideig nem kaptak megfelelő mestert, úgy hogy a haj- és szakálnövesztés – kénytelen-kelletlen – veszedelmes méreteket kezdett ölteni – az asszony négy nagy bosszuságára. Végre több hónapi vesződség után a község felfogadta Vranovics Józsefet évi 30 forint, 7 köböl búza és szabad lakás mellett. Mivel azonban a férfiak egy része elidegenedett a borbélytól s ez elégséges jövedelem híján megélni nem tudott, Vranovics mester tovább állt a faluból. A község ekkor a gyomai borbélymestert szerződtette évi 20 forint, 5 köböl búza és 5 köböl árpa fizetés mellett „tartozván minden pénteken délig itt tartózkodni és hívásra akármikor megjelenni”. Ugy látszik közmegelegedésre oldódott meg a kérdés, mert a régi iratok nem beszélnek többé a „szépitő-művészet” mestereiről.

Ugyancsak Jánossy plebánossága alatt 1804-ben készült a Nepomuki szent János-szobor is és elhelyezést nyert a régi Körözs kanyarulat mellett a templom-zug bejáratánál. Ezzel be is fejezte hatalmas alkotásokban gazdag munkálkodását e csodálatos szervező képességgel és kitartó energiával megáldott szent életű férfit. 1805. szeptember 23-án Körözladyban, ahol esperesi vizsgálatot tartott, szivszélhűdésben meghalt. Tizedik papja volt az endrődi egyháznak, de eredményes munkásságával kimagaslott valamennyi közül.

(folytatjuk)

Egy deportált élményei 1945-47 - VII. befejező rész

Máramarosszigeten

Felvidéki katonák az örök. A csehek nem vették át őket még. Egy Tóth nevű szatmári egyházmegyes paptestvér látogatott meg itt. Scheffer püspök atya beküldte egyik irodistáját, aki arra akart rávenni, hogy lógjak ki a lágerből és maradjak az egyházmegye ezen részében. Nagy dilemma elé állított ezzel. Ebben a debreceni apostoli kormányzásban tanítottak. Sajnos Erdélyben egyetlen rokonom sem volt. Ha megszólít az ör, az azt jelenti, hogy nem maradok ezen a részen. Megszólított és én jöttem haza Debrecenbe. (Azt hiszem, július 27-én értünk Debrecenbe.)

Itt Máramarosszigeten történt, hogy meghalt Girják bácsi. Még a vagonban elhatározta, hogyha magyar földre ér, kerít egy egész kenyeret és szalonnát, és eszik annyit, amennyi beléfér. A lágerbe jöttek látogatók. A látogatás végén könnyű volt hozzájuk csatlakozni és kimeni. Észrevette ezt Girják bácsi. Kiment velük és másnap visszatért a látogatókkal. Egy szót se szólt senkihez, csak ült a csomagján. Egyszer lefordult és halott volt.

Ugyanitt volt egy szigorú vizit. Meztelenre kellett vetkőzni és egy hosszú asztal előtt végig menni föltárt kezekkel. Az asztal másik oldalán két orosz tiszt vizsgált, és akinek a hóna alatt SS besütés volt, kiemelték és vissza szállították. Két ilyet találtak, mint mondták.

Jó, és a lágerhez mérten jó kosztunk volt, de minőségben ehhez hasonló és ez nagyon jó volt, így 10-12 napig lehetünk itt. Aztán indítottak bennünket.

Debrecenben

Július 27-e volt. A görögkatolikus templom háta mögött levő katonai laktanyába szállítottak bennünket. Igazolópapírt, kenyeret és konzervet adtak. Szabad ember lettem. Láger ruhában, vállamon hátizsákkal mentem végig a Szent Anna utcán. 3-4 éve sokszor mentem itt reverendában. Hányan köszöntöttek akkor... és most senki... Bámulóim azért voltak. Egy asszony hozzám lép és nagy résztvevő szájalommal néz rám és kérdezi: „Ugye izraelita tetszik lenni?” „Olyasmi” – válaszoltam.

A Szent Anna templomba mentem. Üdvözöltem az Urat, majd a Kis Szent Teréz oltárához mentem. Ezzel szemben volt az én igen kedves gyóntató székem. Megköszöntem az Úrnak, hogy visszahozott. Nagyon boldog voltam.

Egy asszony rám ismert. A sekrestyébe mentem és elővettem a konzervet és ettem. Jött Pálmai, egykori káplántársam, most helynökségi titkár. Leolvastam arcáról a meghatódottságot és szájalommat, ahogy rám nézett.

A Teréziánumba vitt. katolikus diákokthon volt ez, melyben 4 évet töltöttem, mint prefektus. Igazgatóm várt szeretettel. Beszélgettünk. Csak az nem jutott eszük-

be, mennyire éhes vagyok és nagyon szívesen falatoznék. Akkor rengeteget tudtam volna enni.

Mellau Márton most a helynök helyettese, mert Pintár László nem volt otthon. Valami külföldi akciós anyagból reverendát és átmeneti kabátot kaptam. Táviratoztam szüleimnek. Azt hiszem július 28-án érkeztem

Levelekre

A szülőfalumban Tajti Lajos plébános fiákerrel jött elém. Kereszteléseim templomába a görög szertartású templomba mentem először, majd a latin szertartású templomba, hogy megköszönjem azt a sok-sok jót, amit ebben a két templomban kaptam. Mire szüleim házához értünk, jó kis processzió alakult ki. A sok emberrel körülvéve öleltem át drága anyámat és apámat. Zokogtak ők is és a környezet is. Magam is könnyen megható és érzékeny természet vagyok, de akkor egy könnyet se ejtettem. Hullahegyeken tudtam volna járni meghatódottság nélkül. Mikor a lágerből kolhozba akartak szállítani, már föl is másztam a kocsira, mikor utánam ugrott a kolhoz direktor és szidott, mint a bokrot, de a lágerparancsnokot is, hogy papot akar küldeni. Vert, de semmit se éreztem, olyan könnyen vettem volna, ha a falhoz állítanak és lelőnek. A letargia állapota ez. Szinte csodának tartom, hogy a természetfölöttiek felé mindig nyitott maradtam.

Az orvos nagyon szigorúan előírta az adagokat. 10-szer annyit is megtudtam volna enni, de betartottam az előírást, ha nem is hajszálpontosan. Nem is dagadtam meg, mint annyi szegény testvérem, akik velem jöttek haza.

Plébánosom elsőpénteken miséztetett. Nagyon nehéz volt minden mozdulat. Fájt, hogy ezt nem vette észre.

Megszólít egy baloldali ember: „Mondja már meg, valóban úgy éhezették ott az embereket?” Válaszom: „1945. január 3-án vittek ki. Végig dolgoztam 1947. július 6-ig és így nézek ki, kell még magyarázat?”

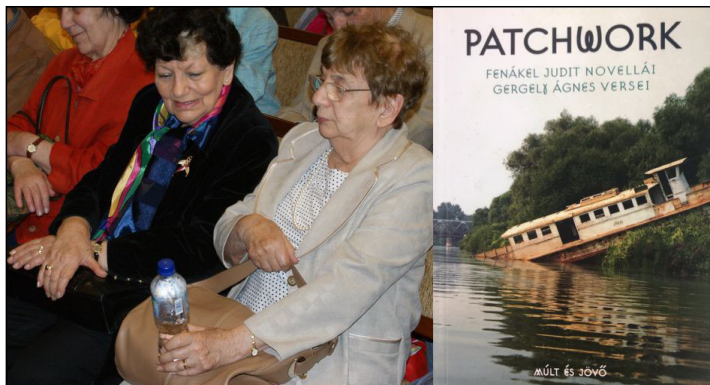
A választással kapcsolatba kerültem, mint ijesztő a baloldali részére. Emlegettek is. Nekem igen nagy szükségem volt pihenőre. Elmentem édesanyámmal Monorra a nagybátyámhoz. Olyan kis gyermeknek éreztem magam azon az úton drága anyám közelében. Ráborultam a vállára és úgy aludtam. Megérkezésünk után a sínek közt vittem a csomagot. Egyszer meg kellett állni, nagyon rosszul éreztem magam. Nem mertem szólani, de azt hittem, meghalok. Jött a nagybátyám, elvette a csomagot és bedöcögtem. Itt nagyon jót pihentem. Majd Tokajba mentem Miklós öcsémhez, pár napra. Itt prédikáltam először szeptember 15-én. Október elsejére Gádorosra küldött főpásztorom próbára. Ott is ragadtam, 1957. december 8-án iktattak be plébánosnak.

Ezeket megélte és leírta: Lengyel László plébános.

Irodalmi oldal

Rovatvezető: Polányi Éva

Fenákel Judit (1936-2022)

Szerelem a vegyesboltban

A Kisdiófa utcai vegyesbolt nyolc órakor nyitott. Egy órával később, mint a vegyes boltok, amelyeknek igyekezni kellett kiszolgálni a reggel munkába indulókat. A munkás népség korán vásárolt, korán és keveset. Fenákel Fábíán már hajnalban fogadta a sarkalásra váró cipőket, hogy mire a gazdájuk hazavergődik a munkából, az agyonjavított lábbeli új sarokkal, kisuvickolva ott várja az ablakpárkányon. A városi boltos, amilyen Fenákel Lajos volt egy darabig Pesten, megengedhetett magának egy kis lazaságot, a környéken lakó nagyságák vagy a cselédek akár kilencig is elhúzták az időt, csak akkor indultak friss zsemleért, tejért a Kisdiófa utcai vegyesboltba. Addigra persze a padló felsöpörve, vizes nyolcasokkal föllocsolva, a portéka elrendezve, a kifli, zsömle sorba rakva várta a reggelihez készülődő asszonyokat. De volt olyan kuncaftja is Fenákel Lajosnak, aki délben jelent meg egy bögre tejért, hozzávaló vajás kifliért, amit eleinte a közeli irodában fogyasztott el ebédre. Jött naponta, szikrázó fekete szemére leeresztette sűrű szempilláját, kivillantotta gyöngy fogait, és kacéran megkérdezte: Ugye nem adta el az utolsó friss kiflijét Fenákel úr? A boltos addigra köpenyt váltott, hófehér, zörgősre keményített köpenyében meghajolt a kisasszony előtt, és azt felelte: Kegyednek még éjfélkor is lesz friss kiflije, ha úgy kívánja. A kisasszony szája elé kapta hosszú ujjú, finom kezét, amit egy monogramos pecsétgyűrű díszített, és trillázva fölnevetett. Jaj Fenákel úr, maga mindig viccel. – Maga meg mindig gyönyörű – suttozta a boltos, és elpirult a saját merészségétől. Az ifjú hölgy belebújt a tejes bögréjébe nem tudta, merre nézen, merre forogjon. Neki még ilyen bókot senki se mondott. Nem is mondhatott, mert Rózsikára a tizenkét évvel idősebb bátyja vigyázott, szigorú szemmel figyelte, ki sürgölődik a húga körül, erős őrizet alatt tartotta, nehogy kettesben maradjon valami hintáslegénnyel. Afelől nem volt kétsége, hogy ez a sok lenyalt hajú, kiöltözött fiatalember mind hintáslegény, semmi mást nem akar, csak az ő szép, ártatlan jóhiszemű testvérét lealacsonyítani. Még azzal a megfontolt, szemüveges rabbi nő-

vendéssel se tett kivételt, akinek jelenléte nem zavarta, ha néha bekopogott hozzájuk, s akivel Rózsika szívesen váltott volna szót testvéri ellenőrzés nélkül. Szólni nem szólt, az ő családjukban nem volt divat a koedukáció, még a zsúrokon is elkülönültek a lányok a fiúktól, legfőljebb tangózás közben nézhettek egymás szemébe, de Rózsika bátyja olyankor is megjegyezte: mit szemel te a Sternberg fiúval, egyáltalán nem hozzád való. A rabbi növendékre ugyan nem tett megjegyzést, de ott meg a fiatalember tartózkodott attól, hogy a rokonszenvét kinyilvánítsa. Szóval Rózsika ilyen bizalmas bókot a boltostól kapott először. Nem csoda, ha rászokott a tej-kifli ebédre, és minden délben megjelent a Kisdiófa utcai vegyesboltban, és a bögre tejet se lötyögtette az irodáig, hanem ott helyben fogyasztotta el Fenákel Lajos boltjában. A boltos egy kis barátságos sarkot alakított ki neki, kockás abrosszal letakart hokedlivel meg a rak-tárból előkerült székekkel, még csészealjait is talált a bögre alá.

Fenákel Lacit fokozatosan felbátorították Rózsika mindennapos látogatásai. Háromnegyed tizenkettőkor már le nem vette a szemét a fali óráról, mennyi az idő segéd úr, tudakolta kétszer is a segédétől, hátha a fali óra rosszul mutatja az időt. A segéd körülményesen fölhajtogatta az inge ujját, odavitte a csuklóját az ajtóhoz, hunyorgott, mintha rövidlátó lenne, úgy mondta lassan tagoltan. Nálam mindjárt dél, de siet az órám három perccel. Az inas felröhögött a pult mögött, se ő, se a segéd nem titkolta, látják ők pontosan, mi készülődik a főnök úr meg az irodista kisasszony között.

Amikor a környékbeli sadhen, aki össze szokta hozni a fiatalokat, benyitott a boltba szemes kávéért, Laci óvatosan kérdezgetni kezdte, ismeri-e ezt a világszép Rózsikát, Kasztnér úr irodájából? Hogyne ismerte volna. A sadhen azért sadhen, hogy minden eladó lányt és minden partiképes fiatalembert ismerjen. A Latzkó Móric lánya, itt laknak a Dob utcában. Jó család, rendes család, de nincsen villájuk a Svábhegyen. Laci annyit morgott: nekem sincsen. És eszébe jutott a kérvény, amit tegnap adott postára az adóhatóságnak, és amiben alázatosan folyamodott, hogy a megállapított adó mértékét csökkenteni szíveskedjék. A sadhen megérezte a közeledő nász illatát, és gyorsan hozzáfűzte: azért az éhhalál nem fenyegeti a familiát.

A boltos akkor elhatározta, hogy illedelmes körkörös mozdulatokkal megpróbál a szép Latzkó lány közelébe férközni. Egyszer megkínálta selyemcukorral. Rózsika – ingerlő gömbölyűségei is felhívták rá a figyelmét – szerette az édességet. Némi tétovázás után belenyúlt a stanicliba. Másodszer Fenákel úr sóspercet ajánlott fel a vajás kifli helyett, és elfelejtette felszámolni az árát. Ráadásul a sós perccel nem tartozott az árukészletébe, külön vásárolta a közeli Hoffer pékségben. Rózsika észrevette a turpisságot, és kezét a háta mögé rejtve huncut mosollyal megjegyezte: hisz maga nem is szokott sós perccel árujni, Fenákel úr. A boltos elkomolyodva felelte: nem is árujum, csak kínálom. De ezzel a próbálkozással felsült, Rózsika a fejét rázta, és kiesített az üzletből. Csakhogy nem barátságatlanul rázta a fejét, és Fenákel úr figyelmét ez se kerülte el. Legközelebb már egy kis beszélgetés is alakult közöttük, kitudódott, a boltos vidéki fiú, az édesanyját gyakran látogatja Endrődön. Rózsikáról meg azt lehetett megtudni, itt lakik öt sarokra a vegyesbolttól, elvégzett két osztályt a kereskedelmi iskolából, és Strasser úr irodájában

helyezkedett el, amit azóta se volt oka megbánni. Fenákel Laci nagy merészen fagylaltra invitálta meg a kisasszonyt Leikó Ignác cukrászdájába, de ezt Rózsika határozottan visszautasította, és megmagyarázta a boltosnak, neki a bátyja felügyelete nélkül nem szabad fiatalemberekkel találkozni. A boltos csodálkozott: egy önálló keresettel bíró hölgy ennyire elzárkózik a külvilágtól? Rózsika nem válaszolt, de az arcán átsuhanó árnyékból arra lehetett következtetni, ezzel a szigorú rendszabállyal ő se ért egyet. Azt se árulta el, van azért olyan fiatalúr, akinek látogatását nem tiltja Latzkókék illemlőködex, de ő is csak testvéri felügyelet mellett válthat szót a gyöngy fogú, szikrázó szemű kisasszonnyal. A mindig gondolataiba merült rabbi növendék azonban, sóhajtotta volna Rózsika, éppen nem törí kezét-lábát, hogy vele elbeszélgessen. Ha nagy ritkán megjelent náluk, akkor is inkább a bátyja számára volt mondanivalója, őt csak ritkán és felületesen méltatta a figyelmére. Mindez nem tartozott Fenákel Lacira, ezért Rózsika tovább hallgatott. Szívesen eldicsékedett volna a komor tekintetű rabbi növendéknek, lám itt egy fiatal úr, aki csak arról álmodik, hogy őt meghódítsa. Mert ezt a selyemcukor kínáló, sósperecet ajánlgató, fagylaltra invitáló helyzetet a legszigorúbban nevelt úrilány se érthette félre.

A sadhen árulkodott vagy a kuncsaftok közül valaki fecsegte el Latzkó Mórnak, hogy a lánykája naponta megfordul a Kisdíófa utcai vegyesboltban? Mindenesetre egyik délután kövérkés, jól megtermett fiatalember állított be Fenákel Lajos üzletébe, odalépett a boltoshoz, és bemutatkozott. Latzkó László vagyok - mondta határozottan, egy kis fenyegetéssel a hangjában. Én meg Fenákel Lajos. Mivel lehetek szolgálatára? A húgom szokott önnél vásárolni, jegyezte meg a vendég, Úgy tudom, itt költi el az ebédpénzét. Lehetséges, felelte a boltos, mintha erőltetnie kellene a memóriáját, hogy az említett kisasszony képét felidézze. Talán nem felelt meg az áru minősége? Latzkó úr elbizonytalanodott. Ilyesmiről nincs tudomásom. Vagy a kiszolgálással elégedetlen? – aggodalmaskodott tovább Fenákel Lajos. Nem kérem, krárogott zavartan Latzkó László. Csak körül akartam nézni. A húgom nagyon fiatal és tapasztalatlan. Erre szeretném figyelmeztetni. Latzkó úr megállapította, a vegyesbolt tulajdonosa nem valami tejfölös szájú suhanc, nagyjából egyidősek lehetnek. Attól se tartott, hogy házasember, aki könnyelmű kalandot keres felnőttnek alig mondható fiatal lányoknál. Magának se tudta megmagyarázni, mért érez bizalmat ez iránt a rendezett öltözetű, jól fésült férfi iránt, de megkönnyebbülve felsóhajtott, és indulás előtt a kezét nyújtotta. A boltos az ajtóig kísérte, a felé nyújtott kezét megszorította, és csöndesen – segéd, inas meg ne hallja – annyit mondott: tőlem ne tessék féltetni a kisasszonyt. Az én környezetemben semmi rossz nem érheti.

Hét végén, amint a sábesz elhagyta a nappali világot, Fenákel Laci felült az éjszakai vonatra, és sok-sok órán át zötykölődött Gyomáig. Világos reggel lett, mire még hosszas gyaloglás után megérkezett Fenákel Fábiánné endródi házához. Beszélünk kell, mondta komolyan. Fenákelné tekintetes asszony tejeskávé, cimetes kalácsot készített egy tálcára, és beinvitálta a fiát a kishálóba. Komoly beszélgetést nem lehet a konyhában elvégezni. Mondjad, fiam. Laci félretette a tálcát a tejes kávéval meg a cimetes kaláccsal, az ő mondanivalójához nem illett a vasárnapi reggelizés. – Nőszólni szeretnék édesanyám.

Igy is történhetett. Biztosan nem tudom. Nem voltam ott.

A címlapon...

Sorok, Fenákel Judit és Gergely Ágnes „Patchwork” című könyvéhez

A címlapon a Hármaskörös
és a Jókai hajó roncsa,
a keskeny könyvben
közös országot építő
unokatestvér szerzők,
kivirágzott, egykori
író-palánták
közös világa, sorsa.

Megannyi ajtófélfajel,
megannyi mezüze és kaddis,
és ugyanakkor mennyi játék,
gyerekkori, közös országotokból
kinőtt, második Hajtogatós.

Endrőd és Szeged
eper, s péküzlet illatú,
szép és rettentő kisvilága,
emlékezés a két anyára,
a két, szépséges Rózsaszálla,
megmentettekre és füstté lett
áldozatok sorára.
Ágnes 1933 és Judit 1936 szülötte,
nem volt, s nem lesz erő,
mely őket összetörje.

Mert védi őket
közös Atlantiszuk,
neveltetésük mindkét tanúja,
de legfőképpen Kobaltország,
s lakói regimentje,
a néha bódulásig porgetett,
s a Brontë testvérek
haworthi hármását
idéző, förgeteg
erejű házi színház,
amely művekbe költözött.

S ha elfáradnak,
távoli zenéjével
testi és lelki vészek
idején megnyugtatja őket
folyójuk, a vizinövény
illatú Körös.

Vannak otthonok,
vannak árvák,
és otthontalanok,
de ők ketten, egymásnak:
örök fészkek.

A Szent Gellért iskola Állatbarát, az Év Állatvédő Iskolája

Már második alkalommal sikerült elnyernünk az „Állatbarát Általános Iskola” megtisztelő címet. Nagy örömünkre az általános iskolák által benyújtott pályázatok közül az első helyezettek lettünk, így megkaptuk AZ ÉV ÁLLATVÉDŐ ÁLTALÁNOS ISKOLA 2023. elismerést is. Köszönjük a lehetőséget, nagy örömmel fogadtuk a jó hírt. Mindent megteszünk, hogy méltó módon képviseljük ezt a kitüntetést.

Az iskolánk által képviselt legfontosabb állatvédelmi üzenetek:

-Minden állatnak joga van, hogy méltó elbánásban és körülmények között éljen.

-Minden kutyának ne tulajdonosa, hanem gazdija legyen!

-A helyes állattartás szabályainak megismertetése a gyerekekkel.

-Ne bánts semmilyen állatot!

-Segíts a bajban lévő állatokon!

-Kérj segítséget felnőttől, ha számodra nehéz feladattal kerül sz szembe!

Látogatás Gyomaendrőd gyepmesteri telepére

Június 8-án 52 fő alsó tagozatos tanulóval kilátogattunk a gyomaendrői gyepmesteri telepre. Traktorral és személyautókkal közelítettük meg az úticélt.

Miután mindenkinek sikerül leülnie, a telep történetéről, az egyesületről, az új állatvédelmi törvényről, helyes kutyatartásról egy interaktív foglalkozást tartott Szentpéteriné Uhrin Ildikó az egyesület elnöke. Közben a kutyusok is szerepet kaptak. Jöttek mentek a nagyon szófogadó, fegyelmezett gyerekek között.

Akik az előadáson elhangzottak alapján helyesen válaszoltak a feltett kérdésekre, az egyesület logójával ellátott tollat kaptak. A programot az intézmény vezetője, Tóth Ferenc is megtisztelte jelenlétével, aktív közreműködésével.

Majd mindenki elfogyasztott egy dobozos üdítőt, mely az egyesület és Szabóné Vaszkó Éva adománya volt. Ez után 3 csoportban, külön feladatot kaptak a gyerekek. Egy csoport Szentpéteriné Uhrin Ildikóval és Paróczai Tímeával meglátogatta az összes kutyust, majd jutifalatokat adtak nekik. A második csoport kutyás képekből általunk készített memória játékokkal, a harmadik pedig kutyákat ábrázoló színezőkkel, fogócskával töltötte az időt. Aztán forgásban mindenki minden asztalhoz, kutyushoz eljutott.

Végül, akik akarták, kipróbálhatták, milyen is lehet a rácsok mögött....

Reméljük maradandó élménnyel, nagyobb empátiával tért haza mindenki a gyepmesteri telepről.

HATÁRTALANUL!

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.

Határtalanul 2022

Projekt címe: Erdély történelmi, irodalmi és természeti kincseinek felfedezése - tematikus út

Pályázati azonosító: HAT-KP-1-2022/1-000748

A Bethlen Gábor Alapkezelő felhívására a **Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Gimnázium** 2022-ben is pályázott a hetedikes tanulók erdélyi tanulmányi kirándulásának megszervezéséhez biztosított állami támogatásra. Az „Erdély történelmi, irodalmi és természeti kincseinek felfedezése” című projekt keretében a gyomaendrődi Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Gimnázium, valamint a békésszentandrási Hunyadi János Katolikus Általános Iskola és Óvoda hetedik osztályos diákjai április végén öt emlékezetes, tartalmas napot tölthettek el Erdély leg szebb vidékein. Mindezt az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő által megítélt 4 390 0000 Ft-os forrás tette lehetővé. 34 tanuló és 4 kísérő pedagógus ismerhette meg és fedezhette fel Erdély földrajzi, természeti értékeit, a vidék történelmét, hagyományait, kultúráját, építészeti örökségét. Megcsodálták a Királyhágónál eléjük tárult gyönyörű környezetet, túráztak a Békás-szorosban, megnézték a Gyilkos-tavat, megismerték a hozzájuk fűződő legendákat, mondákat.

Jártak a tordai sóbányában, sétáltak a Kolozsvár, Székelyudvarhely, történelmi városfalai között felidézve a magyar történelmi személyeknek tetteit, megkoszorúzták emléktábláikat, sírjait, szobraikat. A Csíksomlyói kegytemplomban elmondtak egy közös imát hazánkért, közösségünkért, a békéért.

Tartalmas, színes, élményekben és új ismeretekben bővelkedő kirándulást őrzünk meg emlékeinkben és fotóinkon.

**Minden ember
vágyik a békére,
de a békét
legelőször
a szívünkben
kell megteremteni.**

Ferenc pápa

Önkormányzati

h í r e k

2023. június 29-én tartotta a nyári szünet előtti ülését a Képviselő-testület. 23 napirendi pont nyílt ülésen, míg négy napirendi pont zárt ülés keretében került megtárgyalásra.

Dr. Katona Piroska házi gyermekorvos a 3. számú gyermekorvosi körzet feladat-ellátási szerződés módosítása kapcsán kérelemmel fordult önkormányzatunkhoz, mivel a Dr. Pikó Béla u. 3. szám alatti telephely helyett az 5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 2/2. szám alatti saját rendelőjében kívánja ellátni a csecsemő és gyermektanácsadást. A Szabadság téri telephely rendelési ideje 20 órára fog nőni. Az Ügyrendi, Oktatási, Kulturális, Kisebbségi és Esélyegyenlőségi Bizottság megtárgyalta a kérelmet és javasolta a Képviselő-testületnek annak elfogadását.

Gyomaendrőd Város Önkormányzata a turisztikai feladatait jelenleg a Kállai Ferenc Integrált Kulturális Intézmény és Művelődési Ház keretein belül működő Tourinform Irodában látja el. Az iroda jelenleg az Intézmény turisztikai kapcsolatrendszerét és rendezvényeit támogatja, de a városi szintű koordináló tevékenysége hiányzik. Az elmúlt évek tapasztalataiból kiindulva szükséges lenne a turisztikai szereplők tevékenységének összehangolása, ami egy független turisztikai menedzser foglalkoztatásával megoldható lenne. Jelenleg városunk a TOP_PLUSZ-1.1.3-21 turizmusfejlesztés felhívás keretében több turisztikai pályázatot is meg kíván valósítani. (Fűzfás-zugi horgászversenypálya, Gyomai Tájház, Zrínyi utcai épület vadászati kiállítóhelyé történő átalakítása, illetve újabb támogatási kérelmek is benyújtásra fognak kerülni.) Jelenleg már épül a Kállai Ferenc Múzeum és az Aranka Játék-baba Múzeum, amely egy interaktív kiállítóhely is lesz egyben. A jelenleg már megvalósult, illetve a közeljövőben megvalósuló projektek és elképzelések működtetése olyan kihívások elé állítják az intézményt, hogy ez már indokoltá teszi egy turisztikai menedzser foglalkoztatását.

Mindegyik bizottság tárgyalta az előterjesztést és javasolta a Képviselő-testületnek az elfogadást. A képviselő-testület megszavazta a pályázat kiírását és hozzá a forrás biztosítását. A pályázat benyújtásának határideje: 2023. augusztus 1. A pályázattal kapcsolatos további információt **Toldi Balázs polgármester nyújt a 06-66/386-122-es telefonszámon.**

Holtágfejlesztési Alap A) komponens kiírását is tárgyalta a Képviselő-testület. A pályázati eljárásokat egy önálló rendelet szabályozza, amely az alap célját, rendeltetését, a támogatás mértékének főbb szabályait tartalmazza.

2023. januárjában a támogatást szolgáló alapok kiírásakor nem került sor a Holtágfejlesztési Alap A) komponensére a szükségesnek tűnő források miatt, azonban az állami támogatásokat megérkezésével a Holtágfejlesztési Alap kiírása is lehetővé vált, a többi alaphoz igazítva, csökkentett összeggel. A keretet 4.000.000 Ft-ban fogadta el a Képviselő-testület, amely összhangban van a 2023-ra kiírt pályázatokra fordítható összeggel. A Holtágfejlesztési Alap előzetes bírálatát a Városhatár, Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Bizottság végzi, de a döntést a Képviselő-testület hozza meg.

Az Általános Szerződési Feltételek, valamint a Pályázati útmutató a januári ülésen már elfogadásra került, a Képviselő-testület a 2022. év szabad maradvány terhére forrást biztosít.

Gyomaendrőd Város Önkormányzata kizárólagos tulajdonát képezik a belterületi Kisfok utca 6162 hrsz. Akác utca 6189 és a Szélmalom utca 6190, beépítetlen terület megnevezésű ingatlanok. Ezen ingatlanok közül a 6162.-re és 6189-hrsz.-ra építési tilalom van bejegyezve, melynek jogosultja Gyomaendrőd Város Önkormányzata. Az ingatlanok bérletére, illetve értékesítésére kérelem érkezett be, melyet a Képviselő-testület a 2022. év decemberében tárgyalta. Az akkori értékesítést a Képviselő-testület elvetette, mivel mindegyikre érvényes kaszási jog volt kiadva. Két földterület esetében viszont (6189, 6190 hrsz.) a kaszási engedély 2023. június 15-én lejárt, míg a 6162 hrsz.-ú területre határozatlan időre szóló volt a szerződés. (Ez utóbbi egyoldalú felmondásra került a Képviselő-testület részéről a júniusi ülésen.)

Az ingatlanok alapterület adatai:

6162 hrsz. 1699 m²

6189 hrsz. 1829 m²

6190 hrsz. 1471 m²

A területek hasznosítására jelentkező igény miatt javasolta lett a vereszetetés útján történő bérbeadás. A minimum bérleti díjra pedig a már Ügynevezett „veteményföldek”-nél alkalmazott nettó 5 Ft/m² összeg meghatározása. A szavazásra azonban nem ebben a formában került sor, mivel a Pénzügyi, Gazdasági, Turisztikai, Ellenőrző és Közbeszerz-

si Bizottság az ingatlanok bérbeadása helyett az ingatlanok értékesítését javasolta a Képviselő-testület számára, amit nyolc igen és négy nem szavazattal is el fogadtak, így a Hármas-körös folyó védőtöltése mellett lévő földterületek meghirdetésre fognak kerülni, bár az előzetes szakértői vélemény ezt nem javasolta.

Forgalmi rend változással kapcsolatos előterjesztést is tárgyalta a Képviselő-testület, mivel több észrevétel és kérés is érkezett az Önkormányzathoz

Kossuth út, Hősök tere, Endrődi és Apponyi utca kereszteződése, Szabadság tér

A Képviselő-testület az alábbi határozatot fogadta el a forgalmi rend változással kapcsolatban:

- a Kossuth út, Botond utca és a Bajcsy Zsilinszky út közötti szakaszra vonatkozó gépjárművel megállni tilos táblát nem oldja fel.
- a Hősök terén található párhuzamos parkolóban az időszakos gépjárművel várakozni tilos táblát feloldja, mivel az előtte lévő bolt bezárt, tehát ott rakodás már nem történik.
- Endrődi és Apponyi út kereszteződésében található elsőbbségadás kötelező jelzőtábla „Stop” táblára lesz kicserélve a rossz kilátás végett
- a Szabadság tér, Körös Panzió előtti szakaszán megállást tiltó forgalmi rendet alakít ki a 3,5 tonnánál nehezebb gépjárművek részére.

A Körösmenti Táncegyüttes Alapítvány támogatási kérelmet nyújtott be az önkormányzathoz, mivel meghívást kaptak a Magyarország Algír Nagykövetségétől a „Bartók 110” projekt keretében megrendezésre kerülő népzenei vonatkozású, kulturális programon való részvételre, amely Algírban kerül megrendezésre.

A Kulturális és Innovációs Minisztérium támogatása nem fedezi a 18 fős létszám teljes utaztatását, ezért az Alapítvány 7 fő repülőjegyének és a transzfereknek biztosításához kéri az Önkormányzat támogatását.

A Képviselő-testület a 2022. évi szabad maradvány terhére 1 millió forint támogatást hagyott jóvá.

Lehóczkiné Timár Irén
Alpolgármester

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Tisztelt vásárlóim! Nyári ajánlataim:

- növényvédőszer (Nevikén, Agrokén), gombaölőszerek
- rovarölők, atkaölők (Karate, Zeon, Mospilan, Sherpa, stb.)
- műtrágyák, növénytápok, virágcserépek, virágládák
- kertmagok, bio burgonyák, dughagymák, Hermes-GBBR
- virághagymák, kardvirágok, dália, rózsatövek
- takarófóliák, fénystabilfóliák, geotextiliák, agroszövetek
- munkavédelmi bakancsok, védőkesztyűk, munkaruhák
- kéziszerszámok, szegek, csavarok, ácsok, lapátok
- festékek, lakkok, ecsetek, vödörök, talicskák
- konyhai eszközök, bográcsok, bográcsállványok
- kutyá-, macskaeledek

Várom kedves vásárlóimat!
AGRO ÁRUHÁZ

Megtisztelő, hogy 2023-ban is elnyertük az Oktatási Hivatal Bázisintézménye címet

A Gyomaendrői Kis Bálint Általános Iskola eredményes pályázata alapján 2023-ban is elnyerte az Oktatási Hivatal Bázisintézménye címet.

A címátadó ünnepségre 2023. május 3-án a gyulai Almásy-kastély Stefánia-szárnyának báltermében került sor, amelyen Békés vármegye 22 bázisintézményének igazgatóin, képviselőin kívül részt vettek az intézmények fenntartói és az intézmények településeinek polgármesterei is.

A megtisztelő elismerést Dr. Maruzsa Zoltán államtitkár adta át azoknak a köznevelési intézményeknek, akik magas színvonalú nevelő-oktató tevékenységükkel, gyermekközpontú pedagógiai gyakorlatukkal, innovációra nyitott szakmai-módszertani kultúrájukkal, követésre érdemesek, mintaként szolgálhatnak a hasonló típusú intézmények pedagógusai körében. Az intézmények a hálózati tanulás megszervezéséhez, a pedagógusok közötti tudásmegosztás támogatásához - bemutató órák, tehetséggondozó versenyek, pedagógus továbbképzések lebonyolításához - korszerűen felszerelt épületeikkel megfelelő infrastrukturális hátteret biztosítanak.

Büszkék vagyunk az elismerésre, nevelőtestületünk elhivatott helytállására, pedagógiai tevékenységére, eredményeire és arra, hogy irányt mutathatunk a megyében működő 201 oktatási intézménynek, hozzájárulhatunk a pedagógusok módszertani eszköztárának bővítéséhez, gyermekeink tudásának gyarapításához.

METAL STOP KERÉKPÁRÜZLET ÉS ÉPÜLETGÉPÉSZET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szervíz

- Tornádó elektromos kerékpárok,
- gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
- csövek, szerelvények.
- hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
- Led TV-k, porszívók
- háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika,
- szegek, csavarok, zárok, lakatok,
- fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók
- **ZÁRTSZELVÉNYEK, TÉRHÁLÓK, ESŐCSA-
TORNÁK és FÜSTCSÜVEK kedvező áron!**
- **kerékpárok JAVÍTÁSA - SZERELÉSE!**

GYOMAENDRÓD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: (66) 386-909
Hítellelőség! Minden kerékpárhoz értékes ajándékot adunk!

HÍREK, ESEMÉNYEK A KIS BÁLINT ÁLTALÁNOS ISKOLÁBÓL

Kis Bálint Napok 2023

„Együtt a legjobb!”

A Városi Civil Alap támogatásából a Gyomaendrődi Kis Bálint Általános Iskola a Gyermekekért Alapítvány VCA-KP-1-2022/4-001816 azonosítószámú benyújtott „Együtt a legjobb!” - a Gyomaendrődi Kis Bálint Általános Iskola közösségeinek megerősödését célzó rekreációs programok szervezése című projekt keretében szerveztük meg 2023. június 8-9-én iskolánk legnagyobb, két napos közösségi eseményét a Kis Bálint Napokat. Az idei programsorozat - a hagyományokhoz híven - az osztályok által szervezett rendhagyó órákkal kezdődött. Vendégeink változatos előadások keretében ismertették meg a tanulókkal munkájukat, hobbijukat. Az idei Kis Bálint Napokon ismét egy kiváló tanár - Kónya Istvánné Ica néni - munkássága előtt tisztelegtünk, hiszen a Hősök úti iskolaépületben Kónya Istvánné emléktérmet avatunk. Ágostonné Farkas Mária igazgatónő méltatta a biológia - kémia szakos tanárnőt, majd Szurovecz Zoltánné matematika - kémia szakos tanárnő játékos kísérlettel készült, amelyet több tanulóknak, tanárnak, meghívott vendégnek mutatott be. Giricz Emese és Varjú Zente verssel és dallal emlékezett iskolánk egykori pedagógusára. Ezt követően a Kállai Ferenc Művelődési Központban az iskolanevadónk tiszteletére rendezett emlékünnepeken iskolánk irodalmi színpadának és énekkarának szép műsorát tekinthettük meg.

Ágostonné Farkas Mária igazgatónő szívhez szóló gondolatai a közösségről, az összefogásról, a barátságról, a családok összetartó - és megtartó erejéről szóltak.

Az idei Kis Bálint-díjas Palicskáné Szegedi Katalain tanárnő, valamint Giricz Emese 8. b osztályos tanuló lett. A Kis Bálint Iskola Kiváló Diákja címet Bánrévi Hanna 8. a osztályos tanuló érdemelte ki, és a Kónya Márta tanárnő által alapított Ilona - Nefejejs - díj is Hanna birtokába került. A Gyomaendrőd jó tanuló, jó sportolója elismerést Toldi Balázs polgármester Varga Luca 8. b osztályos diáknak adta át.

A Német Nemzetiségi Önkormányzat elismerését Braun Márton elnök nyújtotta át Czirbulka Regina 8. a osztályos tanulóknak. Halász István - díjban részesült Csipai Csenge 8. a osztályos tanuló, kiemelkedő sporttevékenysége és eredményei miatt.

Az év pedagógusa: Kovácsné Nagy Katalin és Benéné Rojik Gabriella tanítónők lettek, az év osztályközössége díját a két pedagógus által vezetett osztály a 4. a és 4. b osztály kapta meg. Az év diákja: Uhrin Szonja 8. b és Velő Boglárka 8. a osztályos tanuló, míg az év szülője: Dinya Livia és Valuskáné Omiliák Andrea lett.

Ókrös Katalin és Kereki Irén Diákönkormányzatot segítő pedagógusok a „Darvas Tibor Illusztrációs Verseny” és a „Beranek Ottóné Szépiró Verseny” helyezetteit jutalmazták.

Az ünnepélyes megnyitót követően a tornateremben Ágostonné Farkas Mária igazgatónő megnyitotta az „Együtt a legjobb!” című pályázatra beérkezett alkotásokból rendezett kiállítást és köszöntötte a közösségi eseményre érkezett vendégeket, az iskola nevelőtestületét és a nyugdíjas pedagógusokat, majd baráti beszélgetéssel zárult a délelőtt. A délutáni programok „Ujjé, a ligetben nagyszerű!” - a ligetben és Hősök úti iskolaépületben zajlottak. Késő délután Tibus és a Hintalók zenekar gyermekmúsora szórakoztatta a diáksereget! A sok-sok színes lufiból készült figurák fokozták a vidámságot, a Karaoké partin hangulat a tetőfokára hágott, tapssal, felkiáltásokkal biztatták egymást a gyerekek.

A második napon a Kis Bálint Próbával - folytatódott a program, ahol az alsó tagozatos tanulók 8 állomáson keresztül túljutva teljesítették küldetésüket, a „Zöld mentőakció” keretében, a felsősök pedig a tantárgyakhoz és iskolánk közösségéhez kapcsolódó játékos, ügyességi feladatokat oldottak meg. Ezután a Diákönkormányzat megtartotta éves közgyűlését, melyen a diákok értékelték iskolai közösségi eseményeinket. Átvették jutalmukat a hulladékgyűjtés helyezettei, de az irodalmi színpad tagjai és az énekkarosok is boldogan majsolták a megérdemelt tortát.

A családi délutáni eseményeire nagyon sok szülő, nagyszülő, gyermek és látogatott el a Kállai Ferenc Művelődési Központba, ahol különböző programok, játékok várták az érdeklődőket. Ügyességi, pontgyűjtő játékok, arcfestés, tetoválás, hajfonás, zsákbamacska, kézműves foglalkozás, családi sportversenyek, meglepetés finomságok. A gyerekek egyik kedvelt műsorát, az osztályprodukciókat nagyon várták

a diákok, heteken keresztül örömmel készülődtek, sokat próbáltak, a szórakoztató táncos bemutatók mindannyiunknak nagyon tetszettek. Az este várva várt programja: a TNT koncertje volt! A zenekar nagyon jó hangulatot varázsolt! Az ismerős dalokat közösen énekelte a közönség - kicsik és nagyok - az énekesekkel. Iskolánk legnagyobb közösségi programja mindannyiunk számára felrészletet, kikapcsolódást hozott a tanévben végzett munka után, és erőt, új lendületet adott a tanévzáráshoz.

Köszönjük a szülők önzetlen felajánlásait, diákjaink szép eredményeit, előadásait.

Nyelvvizsgálásaink

A 8. a osztályos tanulónk nagyon szívesen tanulták az idegen nyelveket, a német nemzetiségi nyelvet és az angolt. A tanév 2. félévében néhányan közülük vállalták, hogy képességeiket nyelvvizsgán is megmértették. Jól felkészültek a diákok, hiszen mindenki sikeresen letette a nyelvvizsgát. Felkészítő tanáraik Gritta Diána és Domokos Anikó voltak.

Gratulálunk a következő diákoknak a sikeres nyelvvizsgálójukért:

- Czibulka Regina - alapkörű szóbeli és írásbeli nyelvvizsga angol és német nyelvből
- Bánrévi Hanna - középfokú szóbeli és írásbeli nyelvvizsga angol nyelvből
- Ivanovics Milán - alapkörű szóbeli nyelvvizsga angol nyelvből
- Velő Boglárka - alapkörű szóbeli és írásbeli nyelvvizsga német nyelvből
- Ujhelyi Márk - alapkörű szóbeli és írásbeli nyelvvizsga angol nyelvből

Egyszer véget ér a lázas ifjúság...

2023. június 17-én a két végzős, nyolcadik osztály ballagott el, itt hagyta iskolánkat. A diákok búcsút intettek osztálytermüknek, társaiknak, tanáraiknak, az iskolapadokat nem itt fogják szeptembertől koptatni. Virágba borult az udvar, a folyosó, a tanterem. Ünneplőbe öltözve érkeztek a ballagók az alma materbe, kissé meghatódva fogadták az osztályfőnököket: Domokos Anikó és Palicskáné Szegedi

Katalalin tanárnőket!

A ballagási ünnepélyt a Hősök úti iskola udvarán rendezték, szülők, nagyszülők, rokonok izgatottan várták a gyerekeket! Megtisztelte jelenlétével az ünnepséget: Toldi Balázs, Gyomaendrőd Város polgármestere, Braun Márton a Német Nemzetiségi Önkormányzat elnöke, Nagy-Kulik Zsuzsa a Szülői Szervezet elnöke valamint a társintézmények vezetői. Versek, dalok, búcsúbeszéd, gondolatok, emlékek, élmények, érzések kavargtak a „sokszínű csodában”. Bölcs utravalókat, szép gondolatokat kaptak a nyolcadikosok Ágostonné Farkas Mária igazgató asszonytól. Harminchét végzős diák fejezte be általános iskolai tanulmányait. Nagyon örülünk, hogy nagyon sok diáknak tudunk ajándékot adni: könyvet, pendrive-ot, oklevelet.

Kedves Ballagók! Őrizzétek meg emlékeitekben iskolátokat, tanáraitokat! Kívánunk boldog, eredményes, sikeres középiskolai éveket! Igazgató néni szavaival élve: „visszavárunk benneteket a KisBálintba”.

A Hungarikum vetélkedő országos döntőjén jártunk

Nagyon boldogok voltunk, amikor megnyertük a „Viharsarki kincsek nyomában...” vetélkedő Békés vármegyei döntőjét. Az egyik jutalom az volt, hogy meghívást kaptunk az országos döntőre, amelyet 2023. június 1-jén és 2-án rendeztek Balatongyörökön. Újabb munka várt ránk, hiszen a be kellett mutatnunk egy Békés vármegyei értéket a versenyen: mi a Knerek szellemi öröksége Gyomán és az egyetemes kultúrában témát választottuk, mely nemcsak vármegyei, hanem helyi értékünk is. A moderátor Varga Viktor volt, s a személyes találkozásnak sok versenyző örült. A bemutató után totó kitöltése következett, majd képek és videófilmek alapján kellett felismerni hungarikumokat és kiemelkedő nemzeti értékeket. A délutáni fordulón külső helyszíneken vetélkedtünk tovább, ahol ügyességi feladatok is vártak a csapatokra: íjászat, teqball, labirintus, kutyafajták felismerése. Kádár Ferkó békéscsabai fotós képet készített a csapatokról, s a kiértékelés sütését is kipróbálhattuk: az elkészített finomságot pedig jóízűen elfogyasztottuk. Az eredményhirdetésen csak az első 3 helyezett csapatot emelték ki, de a többiek is szép ajándékokkal térhettek haza. Mi sajnos nem kerültünk dobogóra, de mindannyian egy életre szóló élményt kaptunk a vetélkedőn. Csapatunk tagjai: Balaton Beatrix (7. b), Czibulka Regina, Vaszkó Alexa és Velő Boglárka (8. a). Felkészítő tanár: Domokos Anikó

ASZTAG

- szabadban tárolt, tartósan összerakott, cséplésre vagy nyomtatásra váró gabona (elsősorban búza) -

Mezei csokor

Mire ezek a sorok megjelennek, már javában benne leszünk az aratásban, de emlékeinkben él még sok, májusi, júniusi határjárás, mikor virágokat láttunk. Kedvenceink a pipacs, a szarkaláb, de sokunk kedvence a búzavirág. A határt járó ember szedett egy csokorral és hazavitte a feleségének, vagy volt olyan parasztleány, aki - igaz a farsangi bál óta nem merete még megszólítani sem a leányt, - most a virágot elküldte, és lehet, hogy ősszel bekövetkezett az eljegyzés, és a következő farsangon a lakodalom. A mezei virágokban az egyidejű virágzás volt a közös, az általam írtakban pedig az, hogy ezek a gondolatok foglalkoztatnak és fontosnak tartom a megosztásukat.

Elsőként a talajról írnék, melyről sokat hallunk a sajtóban is, de a vele összefüggésben lévő fogalmakról kevesebbet. A Debrecenben épülő akkumulátorgyárral kapcsolatban sokszor elhangzott, hogy mezőgazdaságilag értékes területeken épül. Itt jutott eszembe, hogy vajon ismerik-e az emberek az aranykorona fogalmát. Mert Magyarországon ez a mérőszám, mely a földminőséget jellemzi. A termőképességet, a föld művelhetőségét és fekvését jellemző szám. Az Aranykorona a föld kataszteri tiszta jövedelmét jelentette katasztrális holdanként. A metrikus számításra áttérve hektáronként értjük. Magyarországon az átlag aranykorona érték 19, Gyomaendrődön 24. A gyomaendrődi vadszik földek 7 aranykoronások, még a keselyősi, hunyai földek aranykorona értéke 40 fölött van. Történetek próbálkozások ennek a minősítési értéknek új formáját kitalálni, de eddig sikertelenül. A talajoknál még érdemes szólni a talajtípusokról, melyek sok tényező hatására alakultak ki. Például határunkban van csernozjom (a legjobb) és sziki (a legrosszabb). A talajtípus nem változtatható meg, csak javítható. A szikes területek meszes altalajjal való javítása Tessedik Sámuel nevéhez köthető. Az úgynevezett digózással a típus nem változott, de művelhetőbb, jobb tápanyagszolgáltató talaj lett az eredmény.

A talajokról beszélünk, melyben élnek a növények és tápanyagokat vesznek fel. A „Vácimező”-ben ahová jártam, Ilonka néni (Faluhelyi Józsefné mérnök tanár) így határozta meg a növényt alkotó fontosabb tápelemeket, hogy „Kóhn Szepi, Káka Meg a Feri, azaz C, O, H, N, S, P, Ca, K, Mg, Fe. Természetesen ettől még sokkal több tápelemre is szükség van és nagyon fontos azok aránya. Többen felfedeznek egy elváltozást a nö-

vényen, és az internet egy oldala választ ad a hiánybetegségről. Van, aki eredményesnek tekinti, de van, aki melléfogott. Fontosnak tartom, hogy mind többen ismerjék meg Liebig törvényét, melyet kád vagy hordó rajzzal is szoktak megjeleníteni. A XIX. században élt vegyész azt mondta ki, hogy a minimumban lévő tápelem határozza meg a növény életét. Később tézisének nemcsak a tápelemekre értették, hanem az összes erőforrásra. Az elmúlt nyáron sokan panaszkodtak, hogy a paprikájuk bogyó vége rothadásnak indult. Ez kalcium hiánybetegség, melynek oka, hogy a talajból a Ca-t a vízhiány miatt nem volt képes felvenni a növény. Törekedjünk növényeink kiegyensúlyozott tápanyagellátására és okkal nyúljunk az egyes kiegészítő elemekhez.

A kádból ott folyik ki a víz, ahol a legrövidebb a donga.

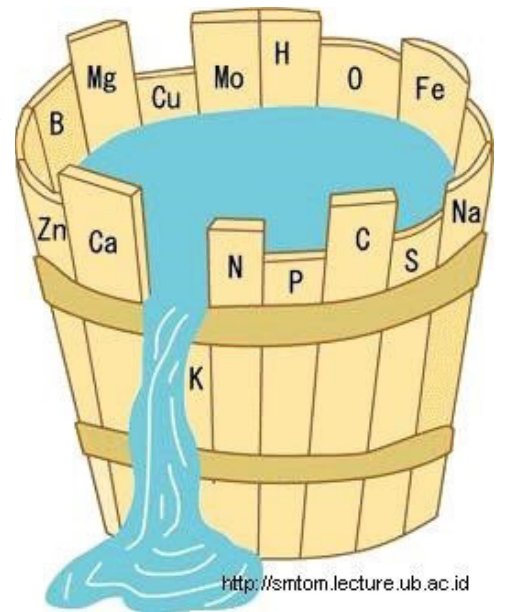
Legvégül egy olyan dologról szólnék, mely gyakori az írott és íratlan sajtóban, a faj és a fajta. Jeles újságírók, és még előfordult, hogy nyelvész is keverte ezeket a fogalmakat. Már egyszer említettem a „Vácimező”-t. Herencsényi Béla osztályfőnököm, aki az állattenyésztést oktatta, ezen két fogalom helytelen meghatározásánál simán írta be az elégtelent. A faj egy rendszertani kategória. Az egyedeket jellemzi a hasonlóság, és az, hogy termékeny utódok létrehozására képesek. A ló ló, a szamár szamár, de csikájuk az öszvér ivaréretté válva sem képes utódot nemzeni. A fajta emberi alkotás tenyésztői munka, a kutyafajon belül van puli, pumi, mudi, komondor, kuvasz, magyar vizsla és még sok fajta. A halakról néztem egy műsort, ahol elhangzott, hogy a tóban sokféle hal él, majd később a riporter a féle szinonimájaként mondta, hogy sok fajta. Igaz vannak olyan halfajok, ahol beszélhetünk fajtakról, a csuka és a pontyazonban nem hoz létre fajhibridet.

Olyan virágokkal kezdtem, melyek szépek ugyan, de fontos gabona-gyomok is. Remélem, a sok csapadék következtében nem gyomosodnak gabonatábláink.

Eredményes betakarítást kívánok!

Gyomaendrőd, 2023. 06. 24.

Várfi András agrármérnök

SPORT

Az utolsó forduló döntött

Május utolsó hétvégéjén befejeződött a csonka Megyei I. osztályú labdarúgó bajnokság. A bajnoki címről ez a forduló döntött az egész évben fej-fej mellett haladó Végegyháza és Orosháza között. Az utolsó fordulóra két pontos előnnyel forduló Végegyháza az NB-III-as osztályozóra felkérést kapó Orosháza otthonába látogatott, hogy eldöntse, kinek a nyakába akasztják az első helyért járó aranyérmeket. A mintegy ezer néző előtt rendezett találkozón mindkét csapat sok hibával játszott, talán a nagy tét rányomta bélyegét a mérkőzés színvonalára. Az első félidő közepén a vendégek szereztek vezetést, amit a hazaiak a szünet előtt még egalizáltak. A második félidőben a Végegyháza mozgott frissebben, ismét megszerezték a vezetést. A hazaiak az utolsó pillanatig becsülettel küzdöttek, és a hosszabbítás legvégén sikerült is egyenlíteniük. A mérkőzés döntetlennel zárult, ezzel a Végegyházi SE megtartotta két pontos előnyét és megszerezte a bajnoki címet az Orosházi MTK-ULE 1913 csapatával szemben.

A bajnokság végeredménye:

H.		Csapat	M.	Gy.	D.	V.	LG.	KG.	GK.	P.
1		VÉGEGYHÁZI SE	24	19	4	1	73	27	46	61
2		OMTK-ULE 1913	24	19	2	3	51	20	31	59
3		SZARVASI FC 1905	24	17	3	4	72	24	48	54
4		GYULAI TERMÁL FC	24	10	5	9	49	39	10	35
5		SZEGHALMI FC	24	8	1	15	43	69	-26	25
6		NAGYSZÉNÁS SE	24	7	3	14	34	48	-14	24
7		GYOMAENDRŐDI FC	24	7	3	14	44	74	-30	24
8		MEDGYESBODZÁS SE	24	6	5	13	36	55	-19	23
9		JAMINA SE	24	1	2	21	24	70	-46	5
10		SARKADI KINIZSI LE (Kizárva)	0	0	0	0	0	0	0	0

A lejátszott mérkőzések eredményei:

2023. 05. 27. Gyomaendrődi FC – Szeghalmi FC 5 : 4
G.: Öngól, Molnár T., Hanea M., Piss P., Hunya K.

Ünnepi hangulat volt a mérkőzés előtt az Erzsébet ligeti sportpályán. Az U-17 korosztályú csapat a bronzérmeket vehette át a bajnokságban elért helyezése alapján. Ezt követően nagy tapsot kapott a szurkolóktól az ifi kupát ezüstéremmel záró U-19-es gárda. A kezdés előtt búcsúztatták el az egyesületet 33 éven át hűen segítő Bosnyák Józsefet.

Kiegyenlített játékkal kezdődött a mérkőzés, de az első negyedóra végén egy vendég védelmi hibát követően öngóllal szerzett vezetést a hazai csapat. Tíz perccel később a kapufa segítségével egyenlített a Szeghalom. A félidő utolsó percében azonban ismét góllal fizettek hibájukért a látogatók. A szünetet követően lendületesen indult a második játékrész. Öt perc alatt két gólt is szerzett a

vendég együttes, szemvillanás alatt megfordították az eredményt. Öt perccel később jött a hazai válasz, és ismét egyenlő lett az állás. A következő negyed órában megnyugodtak kicsit a csapatok, küzdelem volt, de gólok nem. Majd az utolsó húsz percben ismét felpörgött a meccs. Vezetés a vendégoldalon, majd a hazaiak kezdtek roharni, nem szerettek volna vesztesen távozni az utolsó hazai találkozón. Jött is az eredmény két gólt tudtak szerezni, ezzel ismét maguk javára fordították a mérkőzés kimenetelét. A hátul kevesebbet hibázó gyomaendrődi fiatalok végül mindhárom pontot otthon tartották az igen változatos és gólokban gazdag mérkőzésen. Ezzel az eredménnyel a végén is ünnepi hangulatban zárult az összecsapás.

Az évek óta érinthetetlen szabályok szerint a tizenkilenc megyei és egy budapesti bajnokságból tíz csapat nyer jogot arra, hogy

a következő évben az NB-III-as bajnokságban indulhasson. Frissen bevezetett újdonság, hogy amennyiben a bajnok nem kíván feljutni, vagy nem rendelkezik érvényes licenccel, abban az esetben a második, harmadik helyezettek is részt vehetnek a rájátszásban. Szűkebb régióinkban, Békés megyében is ez történt. Az aranyérmes Végegyháza nem váltott ki licenccel, így az osztályváltás lehetősége átszállt az Orosháza csapatára. Összesen tizennyolc csapat vállalta az osztályozós résztvételt csak Bács-Kiskun és Somogy megyét nem képviselte egyetlen csapat sem. A sorsolás úgy hozta, hogy az Orosháza MTK-ULE 1913 csapata a Szombathelyi Haladás VSE együttesét kapta ellenfélnek. A továbbjutást oda-visszavágós mérkőzések döntötték el. A Szombathelyi Haladás együttese kettős győzelemmel vette az Orosházi MTK-ULE elleni NB III-as osztályozót, így ősztől a vasi alakulat léphet át a megyei bajnokságból a harmadosztályba, a vihasarki együttes viszont marad szűkebb pátriájában.

Fülöp Zoltán

Magyar Mazsorett Bajnokságról

A Színfolt Mazsorett Táncegyesület június elején a Komárom Open Mazsorett Versenyen vett részt.

Ragyogó eredmények születtek! Nagyon büszke és hálás vagyok a kis csapatnak és a szülőiknek.

Mazsorett sport „A” kategória: - Izsó Éva: tradicionális bot senior szóló 2. helyezés,

Szilágyi Zsófi bot junior szóló: 5. helyezés

UI- botos mini formáció: arany minősítés,

UI- pompon mini formáció: arany minősítés,

UI - pompon kadet szóló: Tímár Mirjam: arany minősítés,

UI - pompon junior szóló: Szilágyi Zsófi: ezüst minősítés

Izsó Éva versenyszámával az Opatijában megrendezésre kerülő Mazsorett Európa bajnokságra kvalifikálta magát, amelyet augusztus 25 - 28. között rendez a horvát szövetség.

Júliusban pedig Zentára utazik az együttes egy nemzetközi mazsorett versenyre. A 13.

mazsorett táborba szokás szerint nemcsak mazsorettek jöhetnek, valamint a szokásos nyári fellépések is lassan sorra kerülnek!

Hunya Jolán
Színfolt vezetője

